

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

การศึกษาความจำเป็นในการฝึกอบรมด้านวิชาการของผู้เลี้ยงไหมพันธุ์ไทยลูกผสม
ในจังหวัดขอนแก่น

ชื่อ(ผู้ให้สัมภาษณ์).....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัดขอนแก่น

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2539

คำชี้แจง การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) ลักษณะพื้นฐานบางประการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไหมพันธุ์ไทยลูกผสม 2) สภาพการเลี้ยงไหมและปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงไหม 3) ความจำเป็นในการฝึกอบรมด้านวิชาการของผู้เลี้ยงไหมพันธุ์ไทยลูกผสม และ 4) เปรียบเทียบความจำเป็นในการฝึกอบรมด้านวิชาการของผู้เลี้ยงไหมพันธุ์ไทยลูกผสมที่มีลักษณะพื้นฐาน และสภาพการเลี้ยงไหม แตกต่างกันต่างกัน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับโดยไม่มีผลกระทบต่อท่าน ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปใช้เป็นส่วนประกอบในการวิจัยทั้งยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการฝึกอบรมการเลี้ยงไหม และพัฒนาการเลี้ยงไหมของเกษตรกรให้ดีขึ้น

คำแนะนำ 1.โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

2.โปรดทำเครื่องหมาย (/) ในช่องวงเล็บหน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การศึกษาความจำเป็นในการฝึกอบรมด้านวิชาการของผู้เลี้ยงไหมพัชรีโยธู ผสม
ในจังหวัดขอนแก่น

ตอนที่1 ลักษณะพื้นฐานบางประการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยง
ไหมพันธุ์ไทยลูกผสม

1.1 ลักษณะพื้นฐานบางประการทางด้านสังคมของเกษตรกร

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุดจบชั้น

☐ จบประถมศึกษา (ป.4,ป.6,ป.7)

☐ จบมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)

☐ จบมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)

☐ สูงกว่ามัธยมศึกษา (ระบุ).....

☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

4. สถานภาพการสมรส

☐ โสด ☐ แต่งงานแล้ว ☐ หม้าย ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

5. จำนวนสมาชิกครอบครัวในปัจจุบัน.....คน

6. ท่านมีอาชีพหลัก.....

7. ท่านมีอาชีพรอง.....

1.2 ลักษณะพื้นฐานบางประการทางด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร

1. ท่านมีขนาดเนื้อที่ถือครองรวมทั้งหมด จำนวนไร่

2. กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน

☐ เช่า ☐ ของตนเอง ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

3. ท่านมีรายได้เป็นเงินสดในภาคเกษตรกรรมในปี 2538 (พค.38-เมย.39) คือ

ทำนา บาท ทำสวน บาท

ทำไร่ บาท เลี้ยงสัตว์ บาท

เลี้ยงไหม บาท ประมง บาท

อื่น ๆ (ระบุ) บาท

รวมรายได้เป็นเงินสดในภาคเกษตรกรรม บาท

4. ท่านมีรายได้เป็นเงินสดนอกภาคเกษตรกรรมในปี 2538 (พค.38-เมย.39) คือ

ค่าขาย บาท

รับจ้าง บาท

หักลดกรรม บาท

อื่น ๆ (ระบุ)..... บาท

รวมรายได้เป็นเงินสดนอกภาคเกษตรกรรม บาท

5. รายได้เป็นเงินสดจากการเลี้ยงไหมในปี 2538 (พค.38-เมย.39)คือ

ขายรังไหม บาท

ขายเส้นไหม บาท

ขายผ้าไหม บาท

รวมรายได้เป็นเงินสดจากการเลี้ยงไหม บาท

6. ท่านเคยกู้เงินหรือไม่

() กู้ () ไม่กู้

7. จำนวนเงินที่กู้.....บาท

8. ท่านกู้เงินจากแหล่งใด

() ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

() ญาติพี่น้อง

() สหกรณ์การเกษตร

() อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 สภาพการเลี้ยงไหมและปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงไหมพันธุ์ไทยลูกผสม

2.1 สภาพการปลูกหม่อน

1. ท่านมีขนาดเนื้อที่ในการปลูกหม่อนรวมทั้งหมด จำนวน.....ไร่

2. กรรมสิทธิ์ในการถือครองเนื้อที่ปลูกหม่อน

() เช่า

() ของตนเอง

() อื่น ๆ (ระบุ).....

3. พันธุ์หม่อนที่ปลูก

() พันธุ์พื้นเมือง (ระบุ).....

() พันธุ์ส่งเสริม (ระบุ).....

() พันธุ์อื่น ๆ (ระบุ).....

4. แหล่งพันธุ์หม่อน

() หน่วยงานราชการ (ระบุ)..... () จากเพื่อนบ้าน

() หน่วยงานเอกชน (ระบุ)..... () ของตนเอง

() อื่น ๆ (ระบุ).....

5. ปริมาณใบหม่อนมีเพียงพอในการเลี้ยงไหมหรือไม่

() เพียงพอทุกรุ่น () ไม่เพียงพอบางรุ่น () ไม่เพียงพอทุกรุ่น () อื่น ๆ (ระบุ).....

ถ้าไม่เพียงพอท่านทำอย่างไร

6. ท่านกำจัดวัชพืชในสวนหม่อนปีละ.....ครั้ง

โดยใช้แรงงานอะไรเป็นหลัก.....

7. ท่านใส่ปุ๋ยแปลงหม่อนปีละ.....ครั้ง

8. ชนิดปุ๋ยที่ใช้ () ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ สูตร..... อัตรา..... ต่อไร่

() ปุ๋ยคอก อัตรา..... ต่อไร่

() อื่น ๆ (ระบุ).....

9. ท่านทำการตัดแต่งกิ่งหม่อนหรือไม่

() ทำ () ไม่ทำ

10. ทำการตัดแต่งท่านทำอย่างไร

() ตัดต่ำ ในช่วงเดือน

() ตัดกลาง ในช่วงเดือน

() ตัดสูง (ตัดแขนง) ในช่วงเดือน

2.2 สภาพการเลี้ยงไหม

1. ท่านเคยเลี้ยงไหมมาแล้วจนถึงปัจจุบัน (2539) เป็นเวลา.....ปี

2. ท่านเคยเลี้ยงไหมพันธุ์ไทยลูกผสมมาแล้วจนถึงปัจจุบัน (2539) เป็นเวลา.....ปี

3. จำนวนแรงงานในการเลี้ยงไหม.....คน

4. ลักษณะของห้องเลี้ยงไหม

() ห้องเลี้ยงไหมแบบมาตรฐาน (แยกจากตัวบ้าน)

() ห้องเลี้ยงไหมแบบมาตรฐาน (ใต้ถุนบ้าน)

() ห้องเลี้ยงไหมแบบประหยัด (แยกจากตัวบ้าน)

() ห้องเลี้ยงไหมแบบประหยัดใต้ถุนบ้าน, ในบ้าน

() ไม่มีห้องเลี้ยงไหม

5. ห้องเลี้ยงไหมจากข้อ 4 ท่านสร้างโดย

() ทางราชการให้งบประมาณ จำนวน

() หน่วยงานเอกชนให้งบประมาณ จำนวน

() งบประมาณของตนเอง จำนวน

() อื่น ๆ (ระบุ) จำนวน

6. จำนวนที่เริ่มต้นเลี้ยงต่อรุ่น ไชใหม่ จำนวน แผ่น
7. จำนวนกระดังที่เลี้ยงในไหมวัยแก่ (วัย 4-5) กระดังต่อแผ่น
8. วิธีในการเลี้ยงไหม () เลี้ยงที่ละรุ่น ๆ โดยมีการพักห้องเลี้ยง
 - () เลี้ยงที่ละรุ่น ๆ ไม่มีการพักห้องเลี้ยง
 - () เลี้ยงครั้งละหลายรุ่นในห้องเดียวกันโดยมีการพักห้องเลี้ยง
 - () เลี้ยงครั้งละหลายรุ่นในห้องเดียวกันไม่มีการพักห้องเลี้ยง
9. ในปี 2538 (พค.38-เมย.39) ท่านทำการเลี้ยงไหมจำนวน.....รุ่น
10. รวมจำนวนแผ่นไชใหม่ที่เลี้ยง.....แผ่นต่อปี
11. ท่านเลี้ยงอย่างไร () เลี้ยงต่อเนื่องตลอดปีหรือทุกรุ่นที่ทางราชการกำหนด
 - () หยุดการเลี้ยงในบางเดือน คือ เดือน
 - เพราะ
12. ผลผลิตรวมจากการเลี้ยงไหมที่ได้ในปี 2538 (พค.38-เมย.39)
 - รังไหม กิโลกรัม ไหมน้อย กิโลกรัม
 - ไหมดิบกิโลกรัม ไหมสาวเลย กิโลกรัม
13. ก่อนทำการเลี้ยงไหมทำความสะอาดห้องเลี้ยง, อุปกรณ์และร่างกายหรือไม่
 - () ไม่ทำ () ทำ โดย () ทำทุกครั้งก่อนการเลี้ยงไหม
 - () ทำบางครั้งก่อนการเลี้ยงไหม
14. ท่านใช้สารเคมี เช่น ฟอรัมาลิน หรือไม่
 - () ใช้ () ไม่ใช้ เพราะ.....
 - ในอัตราส่วน () ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่
 - () ไม่ทราบอัตราส่วน
 - () อื่น ๆ (ระบุ)
15. อุปกรณ์ในการเลี้ยงไหมเพียงพอหรือไม่
 - () เพียงพอ () ไม่เพียงพอ
 - ถ้าไม่เพียงพอ แก้ไขโดย
16. ท่านเตรียมใบหม่อนสำหรับไหมวัยอ่อน (วัย 1-3) อย่างไร
 - ลักษณะใบหม่อน/ปริมาณ.....
 - จำนวนครั้งต่อวัน/เวลา.....
17. ท่านเตรียมใบหม่อนสำหรับไหมวัยแก่ (วัย 4-5) อย่างไร
 - ลักษณะใบหม่อน/ปริมาณ.....
 - จำนวนครั้งต่อวัน/เวลา.....

18. ในการเลี้ยงไหมท่านได้ใช้ชีร้นและปูนขาวเพื่อป้องกันโรคหรือไม่
 () ใช่ () ไม่ใช่ เพราะ.....
19. วัยอ่อน(1-3) ทำการถ่ายมูลจำนวน.....ครั้ง
20. วัยแก่ (4-5) ทำการถ่ายมูลจำนวน.....ครั้ง
21. ในการถ่ายมูลไหมท่านทำโดยวิธีใด
 () โดยการวางตาข่าย () โดยการคัดตัวไหมออก
 () อื่น ๆ (ระบุ).....
22. ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับโรคหนอนไหมหรือไม่
 () ไม่มี () มี โรคที่มีปัญหามากที่สุดคือ
 () โรคมีสคาติน (ตายแข็ง) () โรคแอสเปอริจิลลัส (หูด)
 () โรคแฟลชเชอรี (หัวส่อง) () โรคแกรสเชอรี (เตือ)
 () โรคเพบบริน (ตัวหด)
23. เมื่อหนอนไหมเป็นโรคท่านทำอย่างไร
 () นำไปฝัง
 () แยกหนอนไหมตัวที่เป็นโรคออกไปทิ้งในถังน้ำยาฆ่าเชื้อโรค
 () แยกหนอนไหมตัวที่เป็นโรคออกไปทิ้งให้เปิดไถ่กิน
 () แยกหนอนไหมตัวที่เป็นโรคไปเลี้ยงกระดังอื่น
 () อื่น ๆ(ระบุ).....
24. ท่านเก็บรังไหมออกจากจ่อหลังจากนำไหมสุกเข้าจ่อแล้ว.....วัน
25. ท่านสาวไหมโดยวิธีใด
 () สาวด้วยมือ () สาวด้วยเครื่องจักร () อื่น ๆ (ระบุ).....
26. ท่านมีการจ้างแรงงานหรือไม่ () มี () ไม่มี
 ถ้ามี มีการจ้างแรงงานในส่วนใด.....
 อัตราในการจ้าง.....
27. ท่านมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงไหมหรือไม่
 () มี บันทึกเกี่ยวกับ.....
 () ไม่มี เพราะ.....

2.3 สภาพปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงไหมพันธุ์ไทยลูกผสม

ให้ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่เป็นจริง

เกณฑ์การให้คะแนนมี 3 ระดับ มีปัญหามาก = 2 มีปัญหาน้อย = 1 ไม่มีปัญหา = 0

ปัญหาเรื่อง	ระดับปัญหา			แนวทางแก้ไข
	มาก	น้อย	ไม่มี	
1. ขาดแคลนพันธุ์หม่อน				
2. พันธุ์หม่อนมีราคาแพง				
3. ปริมาณใบหม่อนไม่เพียงพอ				
4. พื้นที่ปลูกหม่อนมีน้อย				
5. แปลงหม่อนอยู่ไกล				
6. โรคแมลงทำลายต้นหม่อน				
7. สภาพความแห้งแล้ง				
8. ไม่ทราบวิธีดูแลแปลงหม่อน				
9. ขาดแคลนอุปกรณ์แรงงานในการจัดการแปลงหม่อน				
10. ขาดแคลนพันธุ์ไหม				
11. ราคาไหมแพง				
12. ขาดแคลนเงินทุนในการสร้างห้องเลี้ยงไหม				
13. โรคแมลงทำลายหนอนไหม				
14. แรงงานในการเลี้ยงไหมไม่เพียงพอ				
15. สารเคมีที่ใช้อันตราย				
16. อุปกรณ์ในการเลี้ยงไหมไม่เพียงพอ				
17. แหล่งจำหน่ายอยู่ไกล				
18. ราคาในการจำหน่ายต่ำ				
19. ไม่มีแหล่งรับซื้อ				
20. อื่นๆ				

ตารางที่ 3 ความจำเป็นในการฝึกอบรมด้านวิชาการของผู้เลี้ยงไหมพันธุ์ไทยลูกผสม
ท่านมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่

ความรู้ทางวิชาการ	ความรู้ของเกษตรกร	ระดับความจำเป็น		
		จำเป็นมาก	จำเป็น	ไม่จำเป็น
การปลูกหม่อน				
1. ชื่อพันธุ์หม่อน				
หม่อนน้อย, หม่อนสร้อย, หม่อนไผ่, หม่อนคุณไฟ,				
หม่อนครราชสีมา 60, หม่อนบุรีรัมย์ 60				
2. ลักษณะพันธุ์หม่อนที่ดี				
โตเร็ว, แตกตาดี, แตกแขนงพอดี, ขนาดใบพอดี,				
ข้อดี, ใบไม่เหี่ยวง่าย, ไหม่ชอบกิน, ผลผลิตสูง,				
ขยายพันธุ์โดยท่อนพันธุ์				
3. ลักษณะหม่อนแต่ละพันธุ์				
หม่อนน้อยใบหนารูปใบโพธิ์ชอบไม่เข้าไม่ทนโรค, แผลง				
หม่อนสร้อยใบบางเหี่ยวง่ายชอบใบเรียบและเข้าทนแล้ง				
หม่อนไผ่พื้นที่ใบน้อยใบบางสากมือด้านทานโรคครากเฝ้า				
หม่อนคุณไฟใบไม่เข้าบางทนต่อโรคครากเฝ้าไม่ทนแล้ง				
นม.60 ใบหนารูปใบโพธิ์ทนราแป้งเหี่ยวช้า				
บร.60 ใบใหญ่หนานุ่มไม่เหี่ยวง่ายใบไม่แตกแตกกิ่งได้เร็ว				
4. การเตรียมดิน				
ดินสมบูรณ์ดีปลูกได้ให้ลึก 30 ซม. ตากดิน 1 อาทิตย์ ไถพรวน				
ดินไม่สมบูรณ์ขุดหลุมหรือร่องกว้างลึก 40-50 ซม. ใส่อินทรีย์วัตถุ				
ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกรองก้นหลุมกลบดินให้แน่น ปลูกหม่อนในร่อง				
5. การเตรียมกิ่งพันธุ์				
กิ่งสมบูรณ์อายุ 4-12 เดือนขนาด 1-1 1/2 นิ้ว ยาว 20-25 ซม.				
มีตา 3-5 ตาตัดเฉียงปากฉลาม ปลูกทันที, ปม, ข้ำ				
6. วิธีปลูก				
ปลูกทันทีในแปลงที่เตรียมไว้ เสียบกิ่งตั้งตรงลึก 2 ใน 3 ส่วน				
ของกิ่ง, ให้ตาโผล่เหนือดิน 1-2 ตา หลุมละ 2 ท่อน				
7. ระยะปลูก				
ประเภท แถว(ม.) ต้น(ม.) ต้น/ไร่ พท.ปลูก(ไร่)				
แรงคน, สัตว์ 1-1.50 1-0.75 1600-1422 1-5				
แทรคเตอร์เล็ก 2.00 0.75 1067 5-20				
แทรคเตอร์กลาง 2.50 0.75 853 20-100				
แทรคเตอร์ใหญ่ 3.00 0.60 889 มากกว่า 100				

ความรู้ทางวิชาการ	ความรู้ของเกษตรกร	ระดับความจำเป็น		
		จำเป็นมาก	จำเป็น	ไม่จำเป็น
8. วิธีการตัดตา กรีดเปลือกต้นตอรูป U ก. 1 ซม. ย. 3-4 ซม. ลอก 1/2 ซม. ปาดตาพันธุ์ดี ก. 1 ซม. ย. 3-4 ซม. ลอกเนื้อไม้แผ่นตาออก นำไปติดบนแผลต้นตอ พันด้วยพลาสติกจากล่างขึ้นบน 9. ประโยชน์การตัดแต่ง ปรับปรุงคุณภาพใบหม่อน, เพิ่มผลผลิตใบหม่อน, เหมาะสมกับไหม, ต้นสม่ำเสมอสะดวก, ลดการทำลายของแมลงและโรค 10. วิธีการตัดแต่ง ตัดต๋ำตัดประจำปีละครั้งสูงจากดิน 30 ซม. หลังตัด 2.5-3 ด. นำไปเลี้ยงไหมได้ตัดต๋ำปีต่อไปตัดเหนือรอยเดิม 1-2 ซม. ตัดกลาง. ครั้งต้นตัดหลังตัดต๋ำ 3.5-4 ด. ตัดสูงจากดิน 1 ม. หลังตัด 2-3 ด. เลี้ยงไหมรุ่นต่อไปได้ ตัดแขนงตัดหลังตัดกลาง 2-3 ด. เหนือรอยตัดเดิม 1 ฝ่ามือ อีก 2-3 ด. สามารถตัดไปเลี้ยงไหมได้ การเด็ดยอดหลังจากตัดต๋ำ 2-3 ด. ตัดทิ้ง 10 ซม. เพิ่มยอด ตัดให้บางตัดต๋ำ 2-3 ด. ตัดทิ้งไม่สมบูรณ์ออก นำไปเลี้ยงไหมได้ 11. การเก็บเกี่ยวหม่อน เก็บใบเลี้ยงหลังตัดต๋ำ 2-2.5 ด. เก็บใบไปเลี้ยงไหมได้ เหลือยอด 4-5 ใบ เว้น 1-1.5 ด. เก็บเลี้ยงรุ่นต่อไป ตัดกิ่งเลี้ยงหลังตัดต๋ำ 2.5-3 ด. ตัดทิ้งไปเลี้ยงได้ เว้น 2-3 ด. 12. การบำรุงรักษาแปลงหม่อน 1. การป้องกันกำจัดวัชพืช วิธีกลพรวนดิน, ดायหญ้า, ไถพรวน ใช้สารเคมีพาราควอต, ไกลโฟเสท, ไดยูรอน, อะทราซีน 2. การพรวนดิน ทำหลังไถปุ๋ย, ดायหญ้า ทำปีละ 4-5 ครั้ง 3. การใส่ปุ๋ย ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกปีละ 1000-3000 กก./ไร่/ปี ใส่หลังตัดต๋ำ เปิดร่อง 30-40 ซม. ใส่ค้ำรองกลบดิน ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15, 15-8-10 อัตรา 100 กก./ไร่/ปี แบ่งใส่ 2-4 ครั้งหลังตัดแต่งระหว่างร่อง ไถพรวน 4. การให้น้ำ ในฤดูแล้งควรนำน้ำมารดหม่อน 5. การคลุมดิน ให้แถบฟางเศษหญ้าอื่นๆคลุมด้านละ 50 ซม.				

ความรู้ทางวิชาการ	ความรู้ของเกษตรกร	ระดับความจำเป็น		
		จำเป็นมาก	จำเป็น	ไม่จำเป็น
13.โรคหม่อน,การป้องกันกำจัด 1.โรครากเน่า ใบเหี่ยว,รากเน่า,ควรเผา,อย่าให้รากเป็นแผล, ใช้กรรไกรตัดแต่ง,ใช้พันธุ์ต้านทาน 2.โรคราแป้ง มีราผงสีขาวคล้ายแป้งได้ใบ,ควรเผาไฟ,ฉีดยาฆ่าเชื้อรา 3.โรคใบด่าง ใบบิดม้วนเหลืองแฉะแกรน,ควรทำลาย,เลือกกิ่งดีปลูก 4.โรคใบไหม้ ใบเป็นจุดสีเทาเล็กจ้ำน้ำลามเป็นสีเหลืองใบแห้งร่วงกิ่ง หักง่าย ควรเผาทำลาย,ตัดแต่งกิ่งก่อนเข้าฤดูฝน 5.โรคราสนิม ใบมีจุดสีเหลืองรวมเป็นกระจุกใบหนาแห้งกรอบ ควรเผาทำลาย,ก่อนถึงฤดูหนาวฉีดพ่นสารเคมีฆ่าเชื้อรา 14.แมลงศัตรูหม่อน,การป้องกัน 1.ประเภทปากกัด ด้วงเจาะลำต้นหม่อน ใช้ไคคลอรัวออส 10 cc/น้ำ 1 ลิตร ฉีด ปลวกเจาะโคนต้น,รากใช้ อาสามอน,ฮอลเดริก,ฮอลดริน, ดีลเทก 40 กรัมผสมน้ำ 20 ลิตร ราดโคนหม่อน หนอนม้วนใบ,แมลงค่อมทอง ใช้ไบทรอยด์,เดซีต,ซูมิไซดิน พ่นตัวหนอน 20 วันเก็บใบหม่อนไปเลี้ยงไหม 2.ประเภทปากดูด เพลี้ยไฟ,เพลี้ยแป้ง,เพลี้ยหอย,เพลี้ยจักจั่น,ไรแดง, แมลงหี ขาว,ใช้โมโนโครโตฟอส 20-30 cc/น้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่น ไคเมทโรเซีท 20-30 cc/น้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่น การเลี้ยงไหม 1. ชื่อพันธุ์ไหม ไหมพันธุ์ไทย นางน้อย นางเหลือง นางลาย ไหมพันธุ์ไทยลูกผสม ยุติ 1 x นค.4 ดอกบัว ไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ K1 X K8 2. ลักษณะไหมแต่ละพันธุ์ ไหมพันธุ์ไทย รังเล็ก สีเหลือง ผลผลิตต่ำ แข็งแรง ไหมพันธุ์ไทยลูกผสม รังสีเหลือง ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์ไทย ไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ รังสีขาว ผลผลิตสูง				

ความรู้ทางวิชาการ	ความรู้ของเกษตรกร	ระดับความจำเป็น		
		จำเป็นมาก	จำเป็น	ไม่จำเป็น
3. ลักษณะโรงเลี้ยงไหม บุด้วยมุ้งลวด, มีห้องตากแมลงวัน, พื้นเป็นคอนกรีต, ถ่ายเทอากาศ, รอบๆปลูกต้นไม้, มีห้องเก็บใบหม่อน				
4. อุปกรณ์ในการเลี้ยงไหม โต๊ะเลี้ยง, กระด้ง, มีด, เรียง, ขนไก่, ตะเกียบ, ตาข่ายถ่ายมูล, กะละมัง, ตะกร้าเก็บหม่อน, ตะแกรงร่อนยา, ตะกร้าใส่มูลไหม, ไม้กวาด, รองเท้า, ผ้าคลุมหม่อน, หน้ากาก, เครื่องพ่นยา, จ่อ, ฟอรัมาลีน, คลอรีน, ปูนขาว, เพบโซน, สบู่				
5. การเตรียมก่อนการเลี้ยงไหม 1. การเตรียมสวนหม่อน 1 แผ่น ไร่ไหม่อน 400-600 กก.เตรียมก่อนเลี้ยง 30-40 วัน 2. การเตรียมไข่ไหม ให้พอดีกับปริมาณใบหม่อน เตรียมก่อนเลี้ยง 20-30 วัน 3. โรงเลี้ยงและอุปกรณ์ ล้างน้ำผึ้งแดดจัดอบฟอรัมาลีน 3% 1 วันก่อนเลี้ยง 4. สารเคมีโรยตัวหนอนไหมคลอรีน 3.5% เพบโซน 1-2 กก./แผ่น 5. การเตรียมตระกร้าขยะ ใส่ใบหม่อน, มูลไหม อื่นๆ				
6. การเลี้ยงไหมแรกพัก เปิดแผ่นไข่ไหมโรยยา 1 ก./ตร.ฟุต ทิ้งไว้ 10-15 นาที โรยใบหม่อนชิ้นเล็กๆ 40 ก./แผ่น ทิ้งไว้ 10-15 นาที จับแผ่นไข่ไหมคว่ำให้ตัวไหมลงบนพื้นที่เลี้ยงใช้ขนไก่ปิด กระจายให้ใบหม่อน 80 ก. และเลี้ยงอีก 2-3 ครั้งในวันแรก				
7. การให้อาหาร มือเช้า 6.00 น., กลางวัน 11.00 น., มือเย็น 16.00 น. กลางคืน 20.00 น.				
8. พื้นที่เลี้ยงไหม วัย 1 ไข่ 1-1.5 เท่าแผ่นไข่ขยาย 3 ครั้ง วัย 2 ไข่ 2-3 ตร.ม.ขยาย 2 ครั้ง วัย 3 ไข่ 4-6 ตร.ม.ขยาย 2-3 ครั้ง วัย 4 ขยาย 2 ครั้ง 5-10 ตร.ม. วัย 5 ขยาย 2-3 ครั้ง 20 ตร.ม.				

ความรู้ทางวิชาการ	ความรู้ของเกษตรกร	ระดับความจำเป็น		
		จำเป็นมาก	จำเป็น	ไม่จำเป็น
9.การถ่ายมูลใหม่ ก่อนให้อนอนโรยปูนขาว วางตาข่ายให้อาหาร 2 มื้อ ยกตาข่าย ช่วงให้อนอนโรยปูนขาว ช่วงใหม่ตื่นโรยสารเคมี วางตาข่ายให้อาหาร 2 มื้อ ยกตาข่าย				
10.การเก็บไหมลูก ไหมวัย 5 วันที่ 6-8 ตัวโปร่งแสง หยุดกินอาหาร พ่นยา วิธีเก็บไหมลูก เก็บที่ละตัว, เขย่ากิ่ง,				
11. เก็บรังไหมออกจากจ่อ ไหมพ่นเส้นใย 1-2 วัน เป็นดักแด้ รวม 5-6 วัน ลอกออกจ่อ คัดรังเสียออก				
12. การปฏิบัติหลังเลี้ยงเสร็จ ทำความสะอาดโรงเลี้ยง อุปกรณ์ ซักอบฟอมาลีน				
13.โรคไหมและลักษณะอาการ 1.โรคมัสติคาคัน(ตายแข็ง) รอยแผลตกกระ, ถ่ายมูลเหลว, สำรอกน้ำย่อย, หลังตายจะแข็ง 2.แอนสเปอร์ริลลัส(เชื้อรา) ลอกคราบไม่ออก, หลังตายเชื้อราจะคลุม 3.แกรสเซอร์(เชื้อ) ผิวเป็นมันหรือปล้องบวม, หนังบางแตกน้ำเหลืองไหล, เติบโต, ตาย 4.ไส้ขาว สำรอกน้ำย่อย, พองร่วน, มูลสีขาว, 5.เฟลกเซอร์(เน่าละ) สำรอกน้ำย่อย, ถ่ายมูลเหลว, เป็นอัมพาต, เน่าเหม็น 6. เพบริน(ตัวหัด) แคะแแกรน, โตไม่สม่ำเสมอ				
14.การป้องกันกำจัด ฉีดอบห้องเลี้ยงไหมอุปกรณ์ด้วยสารเคมี, เปลี่ยนรองเท้า, ล้างมือ, ล้างเท้า, ใช้พันธุ์ไหมที่แข็งแรงปราศจากโรค, ปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม, โรยสารเคมี ฯลฯ				
15.แมลงและศัตรูศัตรูหนอนไหม แมลงวันลายจะวางไข่บนหนอนไหมกินหนอนไหมไหมตาย มด, จิ้งจก, ตุ๊กแก, อื่นๆ ทำลายหนอนไหมทุกระยะ				
16.การป้องกัน ทำห้องเลี้ยงไหมเพื่อป้องกันศัตรู				